

Enhed
Valgheden

Sagsbehandler
Christine
Boeskov

**Koordineret
med**

Sagsnr.
2021-1367

Doknr.
385076

Dato
10-02-2021

Telefonnotat om stedfortræderrækkefølgen, herunder om fortrængning af lavere placeret stedfortræder

Problem

En kommune har telefonisk rejst spørgsmål om den korrekte rækkefølge af stedfortrædere i følgende situation:

Medlem 1 går på forældreorlov fra 1. marts til 31. maj 2021. Herefter indkaldes 1. stedfortræder.

Medlem 2 fraflytter kommunen pr. 1. april. En stedfortræder skal permanent indtræde.

Medlem 3 går på barsel den 1. juni, dvs. samme dag, som Medlem 1 vender tilbage, og der skal indkaldes stedfortræder for Medlem 3.

Det er supplerende oplyst, at alle byrådsmedlemmer er fra samme liste, og at der ikke er tvivl om selve stedfortræderrækkefølgen.

Spørgsmålet, kommunen ønsker svar på, er, om Stedfortræder 2 vil få den faste plads resten af valgperioden efter Medlem 2, og om Stedfortræder 1 således må "tage til takke" med at få en midlertidig plads, som må forlades, når Medlem 3 returnerer efter endt barsel.

Indenrigs- og Boligministeriet besvarede spørgsmålet som nedenfor anført.

Baggrund

§§ 100 og 104 i lov om kommunale og regionale valg om indkaldelse af stedfortrædere, for medlemmer, der mister deres valgbarhed, dør eller udtræder, lyder således:

”§ 100. Mister et medlem sin valgbarhed, udtræder medlemmet af kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet, jf. dog § 101, stk. 5 og 6, og § 102.

...

§ 104. Når et medlem i valgperiodens løb udtræder eller dør, indtræder vedkommende stedfortræder efter reglerne i § 91 i det pågældende medlems sted.”

Da der ikke er spørgsmål om, hvilken kandidat der er stedfortræder 1 eller 2, berøres § 91 ikke nærmere.

§ 15 i lov om kommunernes styrelse om indkaldelse af stedfortrædere for medlemmer, der er midlertidigt forhindret i at varetage deres hverv, lyder således:

”§ 15. Når et medlem på grund af sin helbredstilstand er forhindret i at deltage i et møde i kommunalbestyrelsen, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste,

kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet. Til det konstituerende møde, jf. § 6, eller 2. behandling af forslaget til årsbudget, jf. § 38, stk. 2, kan stedfortræderen også kræves indkaldt ved et medlems forfald af anden grund. Er der ikke et på den pågældende kandidatliste valgt medlem, som er i stand til at kræve stedfortræderen indkaldt, kan stedfortræderen selv kræve sig indkaldt.

Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan i styrelsesvedtægten træffe bestemmelse om, at formanden ved et medlems forfald af de grunde, der er nævnt i 1. pkt., indkalder stedfortræderen, selv om hindringen forventes at vare kortere end 1 måned.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

Stk. 5. Når stedfortræderen for kommunalbestyrelsens formand eller næstformand er indtrådt i henhold til stk. 2, og forhindringen har en forventet varighed af mindst 2 måneder, vælger kommunalbestyrelsen efter reglerne i § 7, stk. 3, jf. § 24, stk. 1, den, der under fraværet skal varetage funktionerne som henholdsvis formand eller næstformand.”

Den stedfortræder, der indkaldes i tilfælde af, at et medlem er forhindret, er den, der ifølge valgopgørelsen står øverst på stedfortræderlisten for den pågældende kandidatliste, jf. den kommenterede kommunale styrelseslov, 2010, side 145.

Indenrigsministeriet har den 30. juni 1999 udtalt sig om stedfortræderrækkefølgen, herunder om fortrængning af stedfortrædere, der står lavere i stedfortræderrækkefølgen. Udtalelsen er sålydende (optaget i Retsinformation som [udtalelse nr. 60352 af 30. juni 1999](#) samt i Resumédata-basen som [udtalelse nr. 99.1.2](#)):

”I brev af 18. maj 1999 har De rettet henvendelse til Indenrigsministeriet med anmodning om ministeriets stillingtagen til spørgsmålet om, hvorvidt De som anden stedfortræder til Københavns Borgerrepræsentation for partiet Venstre kan fortrænge partiets femte stedfortræder.

I brevet angiver De følgende om baggrunden for Deres henvendelse:

”Ifølge det seneste kommunevalgs optællingsresultat opnåede jeg en position som 2. suppleant til Københavns Borgerrepræsentation for partiet Venstre. Imidlertid flyttede vor 1. suppleant kort tid efter kommunevalget til udlandet og flyttede dermed også folkeregisteradresse, hvorfor jeg må anse, at jeg nu i princippet virker som 1. suppleant.

Der har i perioden været ansøgt om orlov fra diverse af Venstres faste medlemmer i borgerrepræsentationen, hvorfor der såvidt mig bekendt har været indkaldt helt op til 5. suppleanten i en periode. Jeg har også selv ”siddet” i flere perioder. Imidlertid har jeg fra 5. april d.å. efter en suppleantperiode været til fri disposition for Venstre-gruppen med hensyn til at besætte en ledig plads. P.t. sidder 5. suppleanten for Venstres gruppeformand i Borgerrepræsentationen, da denne har fået bevilliget sygeorlov på ubestemt tid. Mit spørgsmål går derfor på, hvorvidt denne suppleant – skønt indkaldt på et tidspunkt, hvor jeg som 1. suppleant sad i Borgerrepræsentationen for et andet gruppe-medlem – har ret til at beholde denne post, når jeg fra 5. april d.å. som 1. suppleant er frigjort til at påtage mig hvervet?”

Indenrigsministeriet kan i anledning af Deres henvendelse generelt udtale følgende:

Reglerne om indkaldelse af stedfortrædere for kommunalbestyrelsesmedlemmer er fastsat i § 15 i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 59 af 29. januar 1999).

Styrelseslovens § 15, stk. 2 – 4, har følgende ordlyd:

”Stk. 2. Når kommunalbestyrelsens formand får meddelelse om eller på anden måde får kendskab til, at et medlem vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en forventet periode af mindst 1 måned på grund af sin helbredstilstand, graviditet, barsel eller adoption, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende, indkalder formanden stedfortræderen til førstkommende møde i kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. Når medlemmet på ny kan varetage sine kommunale hverv, udtræder stedfortræderen af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortræderens indkaldelse er til stede.”

Den stedfortræder, der indkaldes i tilfælde af et medlems forfald, er den, der ifølge valgopgørelsen står øverst på stedfortræderlisten for den pågældende kandidatliste, jf. den kommenterede kommunale styrelseslov, 1996, side 104.

Når en stedfortræder indkaldes til at give møde i kommunalbestyrelsen som midlertidigt eller varigt medlem af denne, vil stedfortræderen i henhold til § 103 i den kommunale valglov kunne opnå fritagelse for hvervet.

I tilfælde, hvor stedfortræder er fraflyttet kommunen, udgår den pågældende af stedfortræderrækkefølgen. Hvis den pågældende i valgperioden på ny tager bopæl i kommunen, indtræder vedkommende i stedfortræderrækkefølgen på sin tidligere plads. Dog vil en tilbageflyttende stedfortræder ikke i forbindelse med tilbageflytningen fortrænge en stedfortræder, som midlertidigt eller permanent er indtrådt i kommunalbestyrelsen, mens den tilbageflyttende havde bopæl uden for kommunen. Der henvises til den kommenterede kommunale styrelseslov, 1996, side 103 f.

Såfremt en stedfortræder, der indkaldes for – midlertidigt eller permanent – at træde i stedet for et kommunalbestyrelsesmedlem, har lovligt forfald i mindst en måned, indkaldes næste stedfortræder i rækkefølgen. Den forhindrede stedfortræder udtræder i dette tilfælde ikke af stedfortræderrækkefølgen og skal således indtræde i kommunalbestyrelsen, såfremt den pågældendes hindring ophører.

Tilsvarende bevares stedfortræderrækkefølgen i tilfælde, hvor to eller flere stedfortrædere er indtrådt i kommunalbestyrelsen. Stedfortrædere, der er placeret højere på stedfortræderlisten, vil således fortrænge stedfortrædere, der står lavere på listen i tilfælde af, at det medlem, for hvem den højere placerede stedfortræder er indkaldt, på ny kan varetage sine kommunale hverv.”

Reglerne om, hvilken stedfortræder der indkaldes (henvisningen til § 91), er ens for begge typer stedfortrædere (permanente og midlertidige). Der er imidlertid ikke taget udtrykkelig stilling til den aktuelle problemstilling i lovgivningen.

Løsning

Ovenstående udtalelse anses fortsat for at være udtryk for gældende ret.

Udtalelsen handler om midlertidige stedfortrædere indkaldt efter § 15 i lov om kommunernes styrelse og fastslår, at en højere placeret stedfortræder fortrænger en lavere placeret stedfortræder, når den hindring, som begrundede indkaldelse af den højere placerede stedfortræder, ikke længere består. Når det medlem, som den højere placerede stedfortræder var indkaldt for, vender tilbage, vil den højere placerede stedfortræder således fortrænge den lavere placerede stedfortræder, som i mellemtiden måtte være indkaldt som stedfortræder for et andet medlem.

Det forhold, at en stedfortræder er indkaldt for et medlem, indebærer ikke, at stedfortræderen udtræder af stedfortræderrækkefølgen. Men stedfortræderen kan først indtræde som stedfortræder for et andet medlem, når stedfortræderen bliver ledig, dvs. når den periode, vedkommende er indkaldt for, er afsluttet. På det tidspunkt fortrænger den højere placerede stedfortræder således den lavere placerede.

Der må antages at gælde det samme for permanente stedfortrædere indkaldt efter kommunal- og regionalvalglovens § 104 som for midlertidige. Der er således ikke i lovgivningen belæg for at sondre mellem de to typer stedfortrædere. Den ovennævnte udtalelse må også læses sådan, at det deri anførte også gælder for permanente stedfortrædere.

Det anførte indebærer, at det altid er den øverste ledige stedfortræder, der indkaldes. Herudover indebærer det, at en stedfortræder i alle tilfælde, hvor vedkommende ikke er udtrådt af stedfortræderrækkefølgen, fortrænger en stedfortræder, der står lavere på stedfortræderlisten, når den førstnævnte - højest placerede - stedfortræder på ny bliver ledig. Herved undgås det åbenbart urimelige resultat, at en stedfortræder, der står lavere i stedfortræderrækkefølgen, indtræder permanent i kommunalbestyrelsen, fordi en stedfortræder, der står højere på listen, tilfældigvis på tidspunktet for medlemmets udtræden var indkaldt midlertidigt for et andet medlem.

Der er som nævnt ikke i lovgivningen belæg for en løsning, hvorefter f.eks. en 1. stedfortræder, der sidder i kommunalbestyrelsen for et midlertidigt fraværende medlem, straks ved et andet medlems udtræden af kommunalbestyrelsen indtræder i den nye permanent ledige plads i kommunalbestyrelsen. Dette må afvente, at 1. stedfortræder bliver ledig.

I det her omhandlede tilfælde indebærer løsningen dermed, at 2. stedfortræder fra 1. april 2021 indkaldes på den permanent ledige plads (så at sige som "vikar" for 1. stedfortræder, der er indkaldt midlertidigt for Medlem 1), indtil 1. stedfortræder fra den 1. juni på ny bliver ledig og fortrænger 2. stedfortræder fra denne permanente plads.

Derfor skal stedfortræderindkaldelsen foregå som følger:

Medlem 1 går på forældreorlov fra 1. marts til 31. maj 2021. 1. stedfortræder indkaldes midlertidigt fra 1. marts.

Medlem 2 fraflytter kommunen pr. 1. april 2021. 2. stedfortræder indtræder i kommunalbestyrelsen, indtil 1. stedfortræder ikke længere er indkaldt for et andet medlem. Når 1. stedfortræder den 1. juni 2021 er ledig, indtræder 1. stedfortræder som permanent medlem.

Medlem 3 går på barsel den 1. juni 2021. 2. stedfortræder er pr. denne dato ikke længere stedfortræder for Medlem 2 og indtræder derfor midlertidigt for Medlem 3.